

TĀHEKE

NR. 2
1965

ROBERT VAIDLO

Tagasi läksid nad alati üle kõrge nõmme, mis sügiseti oli täis tulipunaseid lilli. Kui päike neile peale paistis, oli kogu nõmm lausa veripunane.
„Miks on siin nii palju punaseid lilli, isa?“ küsis poiss.
„Võib-olla sellepärast, Tiit, et kunagi aas-

Lugu TULIPUNASEST

tate eest veeres siit üle sõda oma suurte lahingutega.“

„Just siit kohast, isa?“

„Jah, ka just siit. Maa süda sai väga haiget ja nüüdki veel valutab.“

„Kas oli see kaua tagasi, isa?“

„Kaua. Sellest saab nüüd kakskümmend aastat.“

„On see väga palju, see kakskümmend aastat?“

„Küllalt palju.“ Isa jäi hetkeks mõttesse.

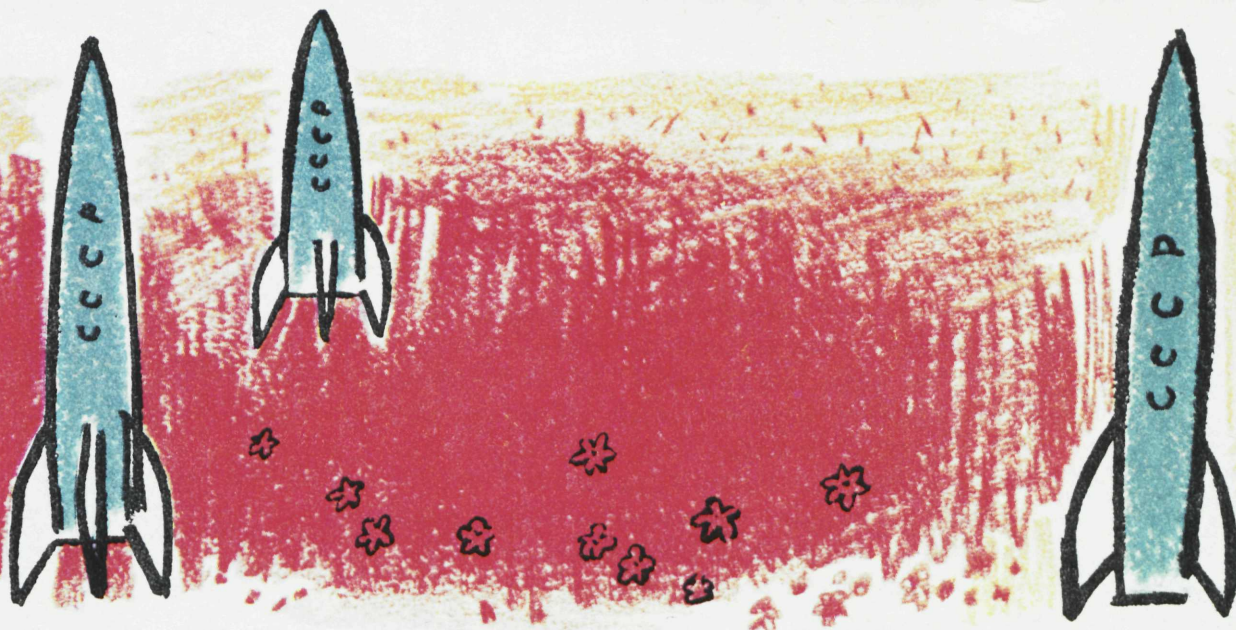
„Kahekümne aasta pärast oled sina juba

*Hurraa, hurraa, hurraa
meie kodumaa kaitsjatele!*

Need valgetes maskeerimisülikondades sõdurid, kes sumavad sügavas lumes, on meie piirivalvurid. Nende truusk abiliseks on teenistuskoer Boi. Boi terav kuulmine ja haistmine aitab vajaduse korral üles leida piiririkkuja.

A. RAMMO tekst ja foto

Meie vahvad kosmonaudid oleme

ELLEN NIIT

MEIE VAHVAD KOSMONAUDID OLEME,
KIHUTAME KOSMOSES MIS KOLE ME.
KAUGELE SEAL KIHUTADA VOIME ME,
SEST ET MAA PEAL HÄSTI PUTRU SÖIME ME.

MÄNGIDA ME OSKAME KA KISATA,
PESEME END ILMA EMA-ISATA.
ISE SAAME SELGA OMA PALITUD:
SESTAP SAI MEID KOSMONAUDIKS VALITUD.

SEE, KES SAAB END RIIDE SUURE VAEVAGA,
KOSMOSESSE EAL EI LENDA LAEVAGA.
KAASA SINNA JU EI TULE VANEMAD,
KES MEIL PAELU-NÕOPE KINNI PANEVAD.

MEIE VAHVAD KOSMONAUDID OLEME,
KIHUTAME KOSMOSES MIS KOLE ME.
UNETUNNIL TE ME HÄÄLT EI KUULEGI,
MEID VÕIB LASTA VABALT KAS VÕI KUULEGI.

NÕMMEST, MIDA VALVAVAD RAKETID

insener, keemik, arst või teab kes, lendad viimaks koguni mõnele võõrale planeedile.“
„Ei, enne ma ei lenda, tahan, et maa saab terveks.“

Isa ei öelnud seepeale midagi.

„Aga kas uut sõda enam ei tule, isa?“
küsis Tiit. „Ütle, kas enam ei tule? Sa olid ju sõjas, sa pead teadma!“

Hetkeks jooksis isal valuline korts üle otsmiku, kui ta vaatas oma poega tulipunase nõmme äärel.

„Ma arvan, et enam ei tule,“ ütles ta siis.
„Miks sa arvad, et sõda enam ei tule, isa?“
„Ma arvan sellepärast, et meie armee, meie Nõukogude armee on väga tugev. Sa oled ju näinud televiisoris, millised suured ja võimsad raketid meil on. Ja nendega, Tiit, võime me tabada ükskõik millist paika tervel maakeral. Vaevalt, et keegi julgeb meiega sõda alustada.“

„See on siis hea, isa, et meil nii tugev

armee on. Ta valvab, et keegi meie maa südamele enam haiget teha ei saaks.“

„Jah, poeg, see on väga hea. Seda ta just valvab.“

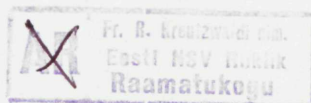
Natuke aega oli Tiit vait. Siis küsis:

„Kas mina ka lähen kord armeesse, isa?“

„Jah, Tiit. Ka sina lähed armeesse, kui sa nii suureks saad.“

Nad jäid mõlemad silmitsema tulipunast nõmme, mis isale meenutas Suurt Isamaasõda kakskümmend aastat tagasi, ja Tiidule seda, kuidas temast saab kord Nõukogude armee kindral.

Kui tuli talv ja hakkas lähenema 23. veebruar ning lastele öeldi, et see on Nõukogude armee sünnipäev, joonistas Tiit nõmme täis tulipunaseid lilli ja ümber selle, lehekülje äärtele, palju-palju rakette ning vapraid võitlejaid, kes kõik valvasid, et keegi enam kunagi maa südamele haiget teha ei saaks.

Illustreerinud L. HÄRM

SÕNAKUULMATU SÕNA

Anne kirjutab luuletust.

„Vasikas möögis: „Möö, möödab on öö.“

Lehm tõreles: „Muu, pea ometi suu, karjamaa ootab meid.““

Kuid siis jäi ta toppama, sest õiged sõnad jooksid järsku pakku. Aga need, mis olid alles ja tema ümber trügisid ja piiksusid ja palusid: „Võta mind!“, ei sobinud jälle riimi jaoks.

Kui Anne otsides ringi vaatas, kuhu õiged sõnad jäid, ja ühtki ei näinud, ilmus äkki kellegi kaval nägu tindipoti tagant ja pilgutab talle silma.

„Kes sa oled?“ küsis Anne.

„Ehee, või ei tunne vana sõpra ära!“ vastas kaval nägu, astus siis tindipoti tagant kõõtsakõõtsa välja, raputas pead, nii et kõver kael sirgemaks läks, kummardas ja ütles:

„Mina olen ju **EI**“

„Mul po'e sind tarvis,“ tõrjus Anne teda tagasi.

„Tahan rõõmsat luuletust kirjutada.“

„Eh-eh-hee,“ naeris **EI**, „ära karda mind, ma oskan igasugust nalja teha, lõbusat ka.“

„Mine ära, mine ära!“ palus Anne ja surus silmad kõvasti kinni, et ta enam **EID** ei näeks.

Pani näpud kõrvadesse, et ta **EID** ei kuuleks.

Tükk aega istus Anne niimoodi vaikselt, siis pilutas ta vargsi üht silmanurka ja vaatas, kas **EI**

on ära läinud. Oli kadunud. Kuid sel hetkel sikutas keegi teda valusasti juustest ja Anne karjatas: „Ai!“, krahmas käega kukla taha ja pihku jäi **EI**.

„Jälle sina!“ pahandas Anne. „Kas sa tahad, et ma su nagu kärbse tindipotti uputan?“

„Eh-eh-hee, pane, jah, tindipotti,“ naeris **EI**, „siis sinu tint hakkab kirjutama ainult „ei“-sid, muid sõnu sealt enam ei tulegi. Eh-eh-heel!“

Vastuseks veeres suur pisar Anne põsele.

Vasikas nägi pisarat, kepsas paberilt üles, tuli Anne juurde, limpsis pisara ära ja ütles:

„Ega „ei“ alati halb ole. Kui ta pahade asjade ees seisab, siis on ta koguni hea. Väga hea. Utle nii: ei jonni, ei valeta.“

Siis sosistas vasikas Annele:

„Sa kirjuta sedamoodi:

„Vasikas möögis: „Möö, möödab on öö.“

Lehm tõreles: „Muu, pea ometi suu, karjamaa ootab meid, üttele laiskusele ei!““

„Aitäh,“ tänas Anne ja pani **EI** ruttu paberile.

EI oli rõõmus meel, et ta rõõmsasse luuletusse sattus, ja hakkas vasikaga koos tantsima.

„Hei! Hei! Hei!

Ma olen tubli **EI**

Ma olen **EI**

ja hea on meil,

kui koos me pahandust ei tee,

ei tee,

ei tee.

Me vasikal on kepsumeel

ja lehmalt suur ja kare keel

ja ma ei näita keelt.“

ANDRES JAAKSOO

Päike külitab kollase maja kolmanda korruse aknal, muhe nägu peas, ja vaatas meie meisterdatud söesilmset porgandist ninaga lumememme. Meie vaatasime ka teda ning naersime. Lumememm oli kangesti naljakas oma tõntsiks lihvitud luua ja kastrulist kaabuga. Ja see, et tal naerdes meie pandud pulkhambad paistma hakkasid, tegi veel rohkem lõbu. Naersime nii tükk aega ja siis hakkas meil külm, aga just nii palju külm, et oleksime emale võinud öelda – käed ja jalad on alles täitsa soojad.

Ning siis Siim sõnaski, et me

Imelik lugu

võiksime päikese Antsu akna pealt meid soojendada kutsuda. Hüüdsime mitu korda päikest, aga tema ei teinud kuulmagi. Võib-olla ta ei saanud meie keelest aru.

Siis hüüdsime Antsu, et ta päikese oma aknalt alla hoovi veeretaks, kuid temagi ei kuulnud meid. Küllap viis majade vahel tõttav tuul sõnad enne minema, kui nad kolmanda korruseni jõudsid. Sellepärast otsustasime ise minna Antsu juurde.

Ants tuli meile uksele vastu, taskurätt suu ees. Tal oli nohu ja ta ei tahtnud, et meie ka nohu saaksime. Ometi oli tal hea meel,

et me teda vaatama tulime.

Aga meie ütlesime, et tahame päikest tema aknalt alla õue veeretada. Ants hakkas seepeale naerma ja ütles, et tema ei hoiä oma aknal ühtki päikest, ja et päike on nii suur, et see ei mahukski akna peale ära ja tervesse sellesse majasse ka ei mahuks. Täna me teda ei uskunud, kuigi ta esimeses klassis käib, ja jooksime Antsu tuppa vaatama. Aken oli tõesti tühi. Päike punetas hoopis meie maja taga kasvavate kaskede ladvus...

Aga kuidas ta sinna oli sattunud? Imelik lugu tõesti!

Tiibet

See maailma suurim kiltmaa¹ asub Kesk-Aasias. Kui sa leiad kaardilt Pamiiri, Kunluni ja Himaalaja mäeahelikud, siis nende vahel näedki Tiibetit.

Kõrgete mägede lume- ja jäämütsidega tipud ulatuvad pilvedesse. Tiibeti piiril asub ka maakera kõrgeim mäetipp – Tšomolungma. See ulatub üle merepinna ligemale 9 kilomeetrit. Tiibetis on väga kidur taimestik. Palju on soolase veega järvi. Vösades ja niitudel söövad metseeslid ja muskushirved. Kollaka näonaha ja kitsaste pruunide silmadega tiibetlased karjatavad lambaid, kitsi, jakke ja kahe küüruga kaameleid. Jakid on pikakarvalised veised. Nad annavad tiibetlastele piima ja liha, ning jakkidega sõidetakse mägitheel ka ratsa. Mägedevahelistes jõeorgudes on põllud, kus kasvatatakse otra, nisu ja kartuleid.

¹ Kiltmaa – kõrge tasane maa, mida läbivad mäeahelikud.

Tiibetlased on osavad vaibakudujad ja teevad ka lambavillast vilti. Vaibad ja vilt viiakse jakkide ja kaamelite seljas Lhasasse. (Seda müüridega ümbritsetud linna näed pildil.) Vilt hoiab hästi sooja. Sellepärast ehitavad rändkarjused endale vildist onne; vildiga kaetakse ka kivimajade siseseinu. Tiibet asub ju teistest teda ümbritsevatest maadest kuni neli kilomeetrit kõrgemal ning seetõttu on seal suvi lühike ja jahe. Ainult päikesepaistel on soe, samal ajal tõmbub vilus veele jääkoorik peale. (Nüüd sa siis mõistad, miks pildil need kaks koolitüdrukut on hästi soojalt riides.) Talv on pikk, väga külm ja peaaegu iga päev möllavad kanged lumetuisud. Tiibet on üks Hiina Rahvavabariigi rajoone. Igas väiksemas külas on kool, kus lapsi õpetavad lugema ja kirjutama niisuguste kirjutepõlledel ning suurte omapäraste peakatetega õpetajad, nagu pildil näed.

Tohutu suur kõrb. Päevade viisi võid öotsuval kaamelil ratsutada ja ikka näed laiu kollakashalle liivaluiteid. Suvel ei saja tilkagi vihma. On kuum. Ainult mõnes kohas kasvavad vähenõudlikud rohttaimed ja kõverad lehtedeta saksaulipuud. Kui tõuseb kuum tuul, hakkab liiva tuiskama. Peenikesed teravad liivaterad peksavad valusasti vastu nägu, tungivad silmadesse ja suhu. Tihedad liivapilved võivad enda alla matta kõrbeasulad. Tavaliselt möödub liivatorm kiiresti. Öhtul, päikese loojumisel läheb ilm jahedaks ja öösel päris külmaks. Kui sa jääd ööseks kõrbesse, pead enese keerama sooja lambavillast vaipa või vatt-tekki. Hommikul algab jälle palavus. Sa istud kaameli kahe küüru vahele ja ratsutad edasi. Jõuad kõrbe karjamaale. Siin kasvab terav soomustega rohi. Pikkades triibulistes kuubedes ja karvastes mütsides tõmmunäolised turkmeenid karjatavad krussis villaga karakull-lambaid. Karjused juhatavad sulle teed oasi¹. Ja vähe aja pärast näedki keset liivavälja

¹ Oas – kõrbeasula.

pikka rida sahisevate lehtedega pappeid ja pajusid. Nende taga rohetavad mooruspuuistandused², meloni- ja viinamarjaaiad ning puuvillapõllud. Paistavad lameda katusega savimajad. Lai ja sügav kanal kannab asulast läbi kõrbet elustavat vett. Kanalit juhitakse vesi arõkkepidi³ karjamaale, aedadesse ja põldudele.

See on Karakumi kanal, mis saab alguse suurest Amu-Darja jõest. Nõukogude inimesed hakkasid kanalit kaevama alles kümme aastat tagasi. Nüüd läbib ta kõrbe 820 kilomeetrit ja lõpeb Turkmeenia pealinna Ašhabadi juures. Edaspidi kaevatakse kanal veelgi pikemaks, kuni Kaspia mereni välja.

Karakumi kanal võimaldas rajada kõrbesse kümneid uusi asulaid ja võtta liiva võimusest palju põllu- ja karjamaid. Kanal on ka maailma suurim kaevatud laevatee. Seda mööda liiguvad läbi kõrbe reisiaurikud ja kaubapraamid.

² Mooruspuuistandustes kasvatatakse siidiusse, kelle tuppeldest saadud kiust kootakse siidriiet.

³ Arõkk – väiksem niisutuskraav.

Karakum

VENDA SÖELSEPP
Põhjavalgus

OH NEID VÄRVISILMALISI,
KÄREKULMAILMALISI
VIHKAT-VEHKAT VIRMALISI!
SIUHTI! ULE PÕHJANABA,
SÄUHTI! MÕODA MARJARABA,
ULE TUNDRA TUHISEDES,
TAEVARANNAL VUHISEDES
LOITMA LÕÖB KUI MUINASLOOS
TULILINNU SULESTIK,
PÕHJA ILUTULESTIK.

PÄIKE PELGAB, KUUL ON PUHKUS –
ÕÕ TÄIS PIME-PILKAST UHKUST
OLEKS SUNGE NAGU TÕRV,
KUI POLEKS VÄRVIKIRJALISI,
KÄREKULMAILMALISI
VIHKAT-VEHKAT VIRMALISI,
TULILINNU SULESTIKKU,
PÕHJA ILUTULESTIKKU.

HANDO RUNNEL

Pojuke lähel poodi

POJUKE L'ÄHEB POODI
TÄITSA MEHE MOODI.
LEPALEHEST RAHAGA
KAUPA OSTA TAHAB TA.

ASTUB LAIA LETI ETTE.
SEAL ON MUUGIL SIGARETTE.
ISA ON SUUR SUITSUMEEB,
HOOLT PEAB KANDMA ISA EEST.

EMA ÜTLEB: „SUITS ON PAHA,
RIKUB TERVIST, RAISKAB RAHA.“
MÜÜJA-TÄDI ÜTLEB KA:
„PAREM JUBA ŠOKOLAAD.“

KODUS ÕEKE KÕIGE TILLEM,
TEMAGA ON VEELGI HULLEM –
EI SÕÖ KOMMI, EI SÕÖ SAIA,
AINULT LUTTI LUTSIB MAIALT.

TEISTEGA ON MÕELDA VÄHEM,
KOHE TEAD, MIS TARVIS L'ÄHEB –
NAELU NAABRIPÖISTELE,
NIPET-NÄPET NAISTELE.

*Karval
Šikn*

VLADIMIR BEEKMAN

Manolita sai nelja-aastaseks, kui isa tõi turult Šiku.

Šiku oli ahvipärdik. Kassipoja suurune ja üleni hall. Tal oli pisiske krimpsus näolapp ja turris hall habe kummagi põse ümber. Aga Šiku oli alles päris noor ahvike, kuigi nägi välja nagu väike vanamees.

Manolita elas koos isa ja emaga Brasiilias, Natali linnas. Seal on alati nii soe, et Šiku oleks võinud aasta läbi õues elada. Kuid ööseks puges ta ikka tuppa ja keeras enese nagu väsinud lapsuke Manolita voodi jalutsisse magama. Küllap ta kartis, et pi-

medas võivad kurjad kiskjad lähedastest ürgmetsast talle ligi hiilida.

Šiku oli üleannetu loomake. Kui ta mõne läikiva asja kätte sai, ronis ta sellega vupsti! kardina-puu otsa ega andnud enam saaki käest. Kord pahandas Manolita isa väga, kui Šiku tema taskukella kõrva juures hoides tükk aega lambikupli otsas kii-kus.

Ka maias oli Šiku hirmsasti. Juh-tus suhkrutükk lauale jääma, kohe oli see kadunud ja Šikul põsk punnis. Ise pilgutab ta süü-tult oma teraseid musti silma-nööpe.

Aga et Šiku peale kõige veel kaval oli, seda sai Manolita tea-da ühel pühapäeval.

Manolita tõi parajasti lillede kastmiseks vett. Kraan asus tä-naval, viis maja edasi. Seal t kan-dis Manolita oma veeämbrist pea peal, nii et ükski piisk maha ei loksunud. Nõnda nagu ema või naabrinaine, suur ja paks neeg-ritädi Maura, kui nad pesu pe-sid. Ema kloppis lõunaks roosa-mannat ja pani kausi ukسلävele jahtuma. Šiku istus õuel ketis, kaelarihmake kaelas. Karistu-seks selle eest, et ta hommikul isa kohvitassi kõrvalt lusika näp-

pas ja sellega õue putkas. Šiku põgenes, lusikas pihus, aia taga kasvavate banaanipuude tihni-kusse, mille laiad lehed teda varjasid. Kui ta sealt lõpuks väl-ja ilmus, oli lusikas kadunud. Siis isa pahandas ja panigi Šiku ketti. „Kes jõuab ahvile lusikaid osta!“ ütles ta. Algul oli Šiku koledasti solvunud ja kriiskas ning kädistas oma ahvikeeles tulivihaselt. Aga näinud, et see ei aita ja keegi teda lahti päästma ei tule, jäi ta pahuralt vait ning mossitas.

Enne kui ema tuppa läks, nihu-tas ta kausi lävelt kaugemale ja vaatas – ei, siia see pärdik oma ketiga küll ei küüni. Šiku aga tõmbas õhku ja takseeris magus-toitu, pea viltu.

Kui Manolita uuesti veeämbriga õuele jõudis, jäi ta imestusest keeletuks: Šiku küünitas ennast kausi poole, nii et kett pingul. Tal oli käes pikk kepp. Pistis selle kausi roosamanna sisse, tõmbas ruttu tagasi ja hakkas mõnusalt matsutama. Siis torkas jälle.

„Ema!“ hüüdis Manolita.

Ema vaatas aknast välja. Näi-nud Šiku tegevust, hakkas ta kõigepealt pahandama, siis aga naerma.

„Kaval nagu väike inimene!“ ütles ta ja viis kausi tuppa. Šiku aga oli pugunud noore papaaja – melonipuu alla, mille tüve küljes ta ketis oli. Noolis seal oma keppi ja vaatas kava-late silmadega Manolitale otsa, nagu tahtes öelda: „Ikka olin kangem!“

Illustreerinud A. SALDRE

„SÖIDAME
KOOS!“

Joonistanud H. VALK

Hundibuss

Kui tähekesejuht Tiit pärast talvist koolivaheaega oma oktoobrilaste juurde tuli, oli tal esimene asi küsida:

„Kes siis näärikingiks uisud said?“

Klassis läks kohe rõõmukisa lahti. Imelik küll. Näärimees oleks nagu teadnud, et pioneerid tänava kooli õue liuvälja tegid. Peale Aivari olid kõik esimese klassi lapsed kingituseks uisud saanud. Aga Aivaril olid liurauad enne olemas. Tiidul oli hea meel.

„Tore lugu!“ kiitis ta. „Homme võime siis võistluse korraldada, kes kõige rohkem kukub.“

Uisuoanikud hakkasid seepeale naerma. Nad teadsid väga hästi, et kukkumises ei korralda keegi võistlust. Võistlusi korraldatakse jooksmises. Ja suusatamises. Ja kelgusõidus. Ja uisutamises muidugi ka. Aga selleks peab enne uisutama õppima. Küll see Tiit neid õpetama hakkabki, aga kõik muu on vigurijutt.

Järgmisel päeval olid siis esimesel klassil uisud kaasas. Kui viimane tund lõppes, koguneti liuvälja äärde. Tiit ootas, kuni uisud jalga said. Siis küsis:

„Ei tea, mis täna juhtub, kui minu imevilet puhuda?“ Uisutamaõppijad vaatasid põnevusega Tiidu vilenööri poole. Matkal „Tere, sügis“ oli nende suur sõber just niisamuti küsinud. Siis kukkus vilepühumise peale kuuse otsast kümme õuna alla. Aga mis nüüd võis juhtuda?

„Tiit, luba mina puhun!“ palus Anne.

Siuh! libises Tiit eest ära.

„Kes kukkumata väljakuservalt minu juurde kõnnib, see võib puhuda.“

Oi, kui raske on esimest korda elus uiskudega astuda! Aga just niimoodi uisutamaõppimist alustatakse. Jäl jätkandimine on uisutamisoskuse ABC. Terve esimene klass kõndis ning kukkus.

Suurest tasakaaluhoidmisest õhetav, jõudis Aivar viimaks vile juurde. Hele triller veeres kõlinal üle õue. Ja näe! Liuvälja äärel seisva puukuuri ukсед läksid äkki raginal lahti. Aga kuurist just nagu hüppas välja väike redel. Redelit hoiti kummastki otsast. Mõlemal hoidjal oli peas hirmsate hammastega mask ning taga vägev saba. Nii et nad pidid igatahes hundid olema.

„Buu! Trumbuu!“ tegid hundid lähemale uisutades koledat häält. Aga Tiit ütles:

„See on utmoodi autobuss: hundid roolis, sõitjad koolis!“

Ja hundid tõid kinnituseks kuuldava!e veel koledama hääle.

Mitu tiiru hundibuss sellel päeval tegi, mina küll ei tea. Aga sõita said kõik soovijad. Buss aina kihutas, ning kes seal oli vähe aega reisijaks olnud, õppis jäl libisemise varsti selgeks.

Ütle nüüd veel, et katkiste pulkadega redelist pole kasu!

JURI RANT

Illustreerinud M. KERNUMEES

ARVA ÄRA!

KUMME
SÕNA

Siia tuleb kirjutada kümme K-tähega algavat sõna. Kui sa oled tähelepanelik, leiad nad kõik juuresolevalt pildilt.

MIS ALAL?

Pioneer, kes on mõnel oma huvialal nii suur asjatundja, et oskab ka teisi pioneere õpetada, kutsutakse pioneerinstruktoriks. Need instruktorimärgid on Tiina, Tõnu ja Peetri pluuskäistelt. Mis alal nemad küll võiksid asjatundjad olla?

Talve tulekul

MARIE REBANE

Jänese-Juss uuris põõsa ääres kükitades oma tokerduvat kasukat: kõik märgid näitasid, et see hakkab lagunema. Korraga kargas põhjataul jänesele turja ning sai kätte tordi karvu. „lhh-ii!“ itsitas tuul ja lippas sellega minema.

„Mis sa teed, katkud mu kasuka auklikuks!“ kisas jänesepoeg tuulele järele kihutades.

Läbi raagus põõsaste, ümber puude läks ajujaht. Ulakas tuulesell aga paiskas karvatordi põõsalatva, ise tuiskas taeva alla pilvi pillutama.

Ohates lonkis jänese-Juss tagasi. Teel nägi ta oma suureks kokkumiseks, et kõik põõsaraod olid külgedelt karvu riisunud. Uks pruun tort ripnes siin, teine seal. Juss silmitses oma rüüstatud tagapoolt ja kohkus veel hullemini. Paljakskatkud kohtadel säras hall karv.

„Uu-uu-uu!“ nuttis jänku. „Olen veel nii noor, aga hakkab juba halliks minema!“

Pisaraid tilkus ta vurrudesse, langes sabinal samblasse.

„Ei, tarvis minna põdrapulli juurde nõu küsima,“ otsustas õnnetu jänesepoeg ja lippas kohe minema.

Tee ääres tuustis tigu lehepuru sees endale talvekorterit uuritada.

Murelik jänesepoeg jäi seisma ja palus:

„Semu, siruta silm välja ja vaata, kas hakkab halliks minema.“

Tigu tõstis silma tundra otsas nii kõrgele kui suutis. Ent kaugemale see ometi ei ulatunud kui jänese päka alumise ääreni. Ta tunnistas ja tunnistas, siis ütles, et hall mis hall! Jussi kõrv vajus hoopis lonti. Tujutult luupas ta metsa alla. Seal pidi ta aga istuli kukkuma: püksudes-luksudes lähenes teerada pidi kirju lehehunnik.

„Jõudu muiduvahtijale!“ hüüdsid lehed mööda veeredes.

„Uih!“ kiljatas jänesepoeg ning kukkuski istuli. Et lehed jooksid, oli küll imelik, aga et nad ka rääkisid, noh, see polnud enam õige lugu.

„Mis sa kilkad?“ küsiti lehekoormast. Samas ilmus serva alt välja must põrsaninake.

Korrapealt tundis jänes ära siili-Mihkli vurrukarvad. Ehmunud Juss hakkas siili siunama: „Mis mood see on, hirmutatud ausaid kodanikke! Mardipäev ammu möödas, aga sina mängid ikka veel kometit.“

„Ei siin mängita mingit kometit, siin vooderdatakse talvekorterit.“ Ja ruttu-ruttu veeres lehehunnik kännu alla urgu. Natukese aja pärast tuli siil välja. Nuuskis-nuhkis põõsa all, tõmbas enese

kerra ja veerles seni, kuni okaste otsas oli suur hunnik lehti. „Oota'nd natuke, ajame sõna juttu,“ mangus jänkupoiss.

„Ei ole aega, ei ole aega,“ närvtises okaskera. „Talv sörgib sabas, aga mul urg alles puhta pooleli.“

Kurb jänesepoeg vantsis edasi. Läbi padriku viis tee põdrapulli asupaika. Suur loom nühhis parajasti külge vastu krobelist puutüve. Kuusk naksus ja nagises, elukas ise ähkis mõnutundest. Ning kopsakate tortidena langes põdrapulli külgedelt karvu alla.

„Sellel niisamasugune häda käes nagu minul!“ imestas Juss. Ta hüppas kähku teise nina alla ja rääkis ärevalt: „Jäta nühhimine, peame ühise õnnetuse vastu nõu.“

Teine jäi vastutulelikult kuulutama. Juss seletas pikalt-laialt, kuidas ta kasukas on vastu talve lagunema hakanud. Näitas põdrale oma halliksminevat tagapoolt ja kaebles: „Kuidas küll vanadus minu kallale nii ruttu kipub!“

Pöder tõstis oma hobusenäo sinavate laante poole ja naeris, nii et kaja läks häälest ära.

„Oi sind narride narri!“ mökitas ta lõpuks. „Endal alles kõrvad märjad ja räägib vanadusest!“

„Aga miks ma siis halliks lähen?“ nuuksus jänesepoeg.

„Ei lähe sa halliks midagi, loodus annab vastu talve kõikidele metsloomadele soojema kasuka. Ja et sa valgel lumel vaenlasele silma ei torkaks, on see hele,“ seletas vana tark loom lahelt.

Jänkupoisi kõrvad tõusid kikki. „Aga kes see loodus sihuke on? Kas jäneseema?“

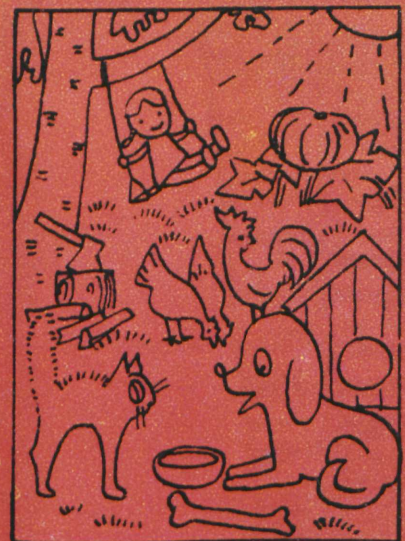
„Oi sind ennast täis kehenpüksi, või tema mõtleb, et loodus koosneb ainult jänestest!“ noomis põder.

Aga jänkupoiss lippas juba kukerpallitades kodu poole.

Hiljem pesas magades nägi ta ilusat und. Tema juurde tuli suur ja hea jänkuema ning aitas pojale selga sooja helehalli kasuka. Ja väike Juss pugistas läbi une õnnelikku naeru.

Illustreerinud V. HURT

BIRUTE JOONISTAB

Viieaastane Birute
joonistas pildi. Mis
siin on valesti?

Leedu lasteajakirjast
„Genys“

ARVA ÄRA!

Bestlevad TÄHEKE ja TELEPOISS

TÄHEKESELE TULI KULLA TELEPOISS. TE JU TUNNETE TELEPOISSI? TEDA HUVITAS, KUIDAS TÄHEKE KAVATSEB EESTI NSV 25. AASTA-PÄEVA TAHISTADA.

Täheke vastas: „Mina tahan oma sõpradele – „Tähekesele“ lugejatele korraldada selleks puhuks joonistusvõistlust.“

Telepoiss: „Millest lapsed joonistavad?“

Täheke: „Minu sõpradele meeldib uisutada, suusatada, lumesõda pidada ning suvel matkata, supelda ja sportida.“

Telepoiss: „Sa siis ootad joonistusi sellest, kuidas lapsed lõbusasti aega veedavad?“

Täheke: „Ei, mitte ainult sellest. Minu sõbrad on kõik head õpilased, nad abistavad oma vanemaid, käivad poes, pesevad sööginõusid, hoolitsevad nooremate õdede-vendade eest, peavad huvitavaid koondusi. Kõigest sellest võivad nad joonistada.“

Telepoiss: „Mis on siis võistluse teemaks?“

Täheke: „„Õpime ja töötame, mängime ja hullame!““

Telepoiss: „Aga ütle, palun, kes võivad võistlusest osa võtta?“

Täheke: „Võistlusest võivad osa võtta kõik lapsed kuni IV klassini, IV klass kaasa arvatud.“

Telepoiss: „Kuidas sa otsusele jõuad, missugused tööd on kõige paremad?“

Täheke: „Seda ma ei otsusta üksi. Kui tööd on toimetusse jõudnud, kutsun kokku kunstnikud, kes ajakirjale joonistavad, ja koos vaatamegi, missugused tööd on kõige paremad.“

Telepoiss: „Kas auhindu ka antakse?“

Täheke: „Jaa, paremad tööd avaldame „Tähekeses“ ning nende eest saavad lapsed auhinnad.“

Telepoiss: „Aga missugune on võistluse tähtaeg?“

Täheke: „Võistlus lõpeb 1. aprillil.“

Telepoiss: „Kuhu tuleb tööd saata?“

Täheke: „Tööd palun saata aadressil: Tallinn, Estonia pst. 4, „Tähekesele“ joonistusvõistlus.“

Võistlustöö tagumisele küljele tuleb kirjutada oma ees- ja perekonnanime, kool ja klass. Väikesemad märgivad ees- ja perekonnanime, vanuse ja koduse aadressi.“

Telepoiss: „Täna vestluse eest! Soovin sulle võistluse kordaminekuks palju edu! Et kõik, kõik lugejad osa võtaksid!“

Täheke: „Aitäh, Telepoiss! See oleks tõesti tore!“

UUS VÕISTLUS

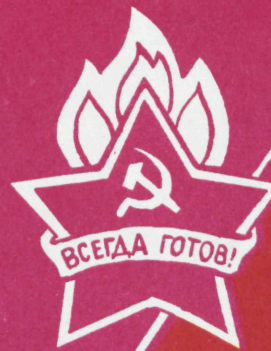

Joonistanud
J. PALMSE

*Petja
Klõpa*

Olete kindlasti kuulnud Bresti kindluse vapratest kaitsjatest Suures Isamaasõjas. Nende kangelaste hulgas oli 13-aastane pioneer Petja Klõpa. Tal tuli võrdselt täiskasvanutega täita lahinguülesandeid: käia luurel, kanda mürske ja padruneid, tuua ümberpiiratutele toitu ja vett. Mitu korda käis ta koos sõduritega rünnakul. Enamik kindluse kaitsjaid langes, üksikute ellujääjate hulgas oli ka pioneer Petja Klõpa.

KANGELAS- PIONEERID

V. I. LENINI NIMELISE PIONEERIORGANISATSIOONI AURAAMATUSSE ON KIRJUTATUD KANGELASPIONEERIDE NIMED. NEILE POISTELE JA TUDRUKUTELE OLEME UHKED JA NÄD ON MEILE EESKUJUKS. SIIN JUTUSTAME MÖNEST KANGELASPIONEERIST.

*Niina
Kukoverova*

Niina oli Leningradi 74. Kooli pioneer. 1941. aasta suvel, kui puhkes sõda, oli Niina parajasti maal, Idritsa külas. Selle küla elanikud abistasid igati partisane. Ka Niina ei jäänud kõrvale – ta levitas külas partisanide lendlehti, Nõukogude Informatsioonibüroo teateid. 1942. aastal võeti ta partisanibrigaadi. Ta oli luuraja.

Ühel järjekordsel luureretkel võtsid fašistid Niina kinni. Vapper pioneer hukkus, kuid ei reetnud oma kaaslast.

*Pavlik
Morozov*

Tema nimi on esimesena kantud pioneeriorganisatsiooni auraamatusse. Pavlik oli Sverdlovski oblasti Gerassimovka küla pioneerirühma esimees. Ta võitles julgelt nõukogude võimu eest. Kui ta sai teada, et tema vanaisa ja küla kulakud peidavad vilja, andis ta nad üles. Näinud, kuidas tema isa, külanõukogu esimees, müüb kulakutele tõendeid ja dokumente, teatas Pavlik sellest rajooni keskusse ning esines kohtus tunnistajana oma isa vastu.

1932. aasta sügisel tapsid kulakud Pavliku.

Griša Akopjan

Kaheteistkümnepäevane azerbaidžaanlane poiss Griša Akopjan andis pioneeritöötuse 22. aprillil 1924. aastal. Ta pidas oma töötust ustavalt kogu elu. Pioneerirühma, mille esimeheks ta oli, peeti üheks paremaks. Pioneerid käisid tööl vabrikus, niisutuskanali ehitusel, korjasid puuvilla, aitasid paljastada nõukogude võimu vaenlasi – kulakuid ja spekulante. Griša oli 1929. aastal I üliõpilise pioneeride kokkutuleku delegaat. 1930. aastal tapsid kulakud noore patrioodi.

2

Juta Bondarovskaja

1941. aasta kevadel lõpetas Leningradi pioneer Juta Bondarovskaja neljanda klassi. Ta sõitis suvitama Soltsi linnakesse, ning kui puhkes sõda, jäi okupeeritud alale. Juta levitas lendlehti. Kui teda kahtlustama hakati, läks ta partisanide juurde, käis luurel, võttis osa lahingutest. 1944. aasta veebruaris tulid Leningradi partisanid üle Peipsi Eesti NSV-sse. Ebavõrdses lahingus Roostoja küla juures langes pioneer Juta Bondarovskaja. 148 Leningradi pioneerirühma kannavad tema nime, seda taotlevad mitmed Tallinna ja Kohtla-Järve pioneerirühmad.

7

Kolja Mjagotin

Kolja Mjagotin oli pioneerirühma nõukogu esimees oma kodukohas Kolesnikovos. Ta nägi, kuidas kulakud ja nende palgatud abilised varastasid kolhoosist vilja, rikkusid masinaid ja hõbuseriistu. Kolja jutustas sellest külanõukogus, ent teda ei usutud. Siis kirjutas Kolja kõigest rajooni ajalehele. Kulakud tapsid Kolja 1932. aastal. Kolesnikovos on Koljale püstitatud mälestussammas; üks tänavaid kannab tema nime.

4

Kõtšan Džakõpov

Kirgiisi pioneer Kõtšan Džakõpov kordas Pavlik Morozovi kangelastegu: temagi teatas võimudele kulakute vaenulikest tegudest. Kolhoos pani Kõtšani ühiskarja hoidma. Kogu suve oli poiss karjas, sügisel pidi minema kooli, neljandasse klassi. Ent enne õppeaasta algust, 1933. aasta hilissuvel tapsid kulakute poolt palgatud bandiidid Kõtšani.

5

TEEME LAHTI POSTIPAUNA!

Lindude söökla

Oksal seisab majake,
kus võib süüa linnuke.
Kostab minu rõõmus hüüd:
„Tule sööma siia nüüd!”

VIRBI LANI,
Tartu 6. 8-kl. Kooli
II klassi õpilane

Huvitav päev

Mulle meeldis vastlapäev. Koolisööklas sõime herne-
suppi. Pärast tunde läksid kõik õpilased koos õpetaja-
tega jälle, kuhu oli üles seatud karussell. Algas lõbus
vastlasõit. Laskime liugu ja hullasime. Küll oli tore!

JAAN ÕISPUU,
Kahtla 8-kl. Kooli III klassi
oktoobrilaps

Muinasjutuõhtu

Ühel õhtul tuli meie täheke koolimajja tagasi, sest pio-
neerid korraldasid meile muinasjutuõhtu. See oli väga
tore koondus. Pioneerid olid valmistanud suure Ime-
peegli. Tema jutustaski meile muinasjutte ja esitas mõis-
tatusi. Kes kõige paremini mõistatustele vastas, sai au-
hinnaks kompveki. Pärast rääkisime ise Imepeeglele
muinasjutte ja esitasime talle ka mõistatusi. Imepeegel
ei eksinud kordagi. Ta vastas kõigile küsimustele õigesti.

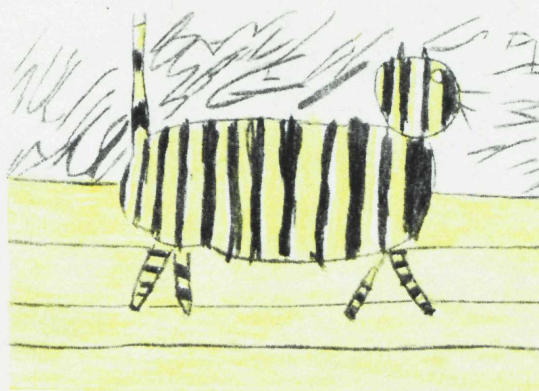
AIME KEELBERG ja HARRI LASS,
Aegviidu 8-kl. Kooli I klassi
oktoobrilaps

Minu kiisu

Mul on kodus väike kiisu,
talle nimeks panin Miisu.
Miisuke käib õues juba,
aga paitada ei luba.

Hiiri ta veel küll ei püüa,
aga tahab nurru lüüa.
Piima juba sööb ta ise,
ainult ligi mind ei lase.

RUTT POKK,
Emmaste 8-kl. Kooli III klassi
õpilane

„Kodumaa kaitsel” – joonista-
nud Hagudi 8-kl. Kooli II klassi
oktoobrilaps KERSTI SAADLO.

„Kass tuleb hiirejahilt” – joonis-
tanud 6-aastane AET VANA-
MOLDER Riisiperest.

„Lõunamaal” – joonistanud Mär-
jamaa Keskkooli I klassi õpilane
INGRID PRISKE.

ELKND Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsioon Nõukogu ajakiri „Täheke” nr. 2 – 1965.
Toimetuse kolleegium: L. Lilleaas, I. Linnat, E. Lootsar, H. Pukk, L. Põhi, H. Raigna.
Toimetaja H. Pukk. Kunstiline toimetaja E. Pikk.
EKP Keskkomitee Kirjastus. Tallinn, Lauristini 1, tel. 422-28. Toimetuse aadress: Tallinn,
Estonia pst. 4, tel. 449-70, 475-20.

Esikaanel E. PIKA joonistus
„Leevikesed”

8. MÄRTS – NAISTEPÄEV

Lilled

OLIVIA SAAR

LILLEDEL TÄNA
KÕIK PUNGAD LÕID VALLA.
HOMMIK ÕITELE
VÄRVI KALLAB.
ALPIKANN PRAEGU
ON PUNASEST PUNASEM,
KROOKUS NÄIB
PÄIKESEKOLLASEST KOLLASEM.

MINAGI TÖTTAN,
LILLED KÄES.
TÄNA JU MÄRTSIKUU
KAHEKSAS PÄEV!

Vanaema

IRA LEMBER

VANAEMA,
KULLAKALLIS,
MIKS SU JUUKSED
ON NII HALLID?
MIKS SU PALGEIL
KORTSUJONED?
MIKS SU KÄTEL
NÄHA SOONED?

POLE, POJU,
KORTSUD NEED,
PALGETEL MU KÄIDUD TEED.
JUUKSEID KULLASEID

MA KANDSIN,
KULLA LASTELE NEIST ANDSIN.
KÄTE PEALE AGA VOOLIS
TÕO

MUL MÄLESTUSEKS SOONI.

E. VALTERI joonistus „Lilli ostmas“

ИНДЕКС 78231
МИНД 15 КОП.